

Motion om att utöka antalet akutskolor i Stockholms stad

Motion av Andréa Hedin (M)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Emilia Bjuggren

Sammanfattning av ärendet

Andréa Hedin (M) har i kommunfullmäktige väckt en motion där hon lyfter utmaningar med trygghet och studiero i Stockholms skolor och betonar akutskolornas roll i att motverka ordningsproblem genom att erbjuda miljöombyte för elever i behov av detta. Motionären föreslår därför att Stockholms stad ska säkerställa att befintliga akutskolor har tillräckliga resurser samt att akutskolorna ska öppna upp för platser från årskurs 4.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret bedömer sammantaget att de befintliga verksamheterna och insatserna täcker det behov som finns och att det bästa för yngre elever är att hitta lösningar inom ramen för ordinarie skolgång.

Utbildningsnämnden bedömer att de befintliga två verksamheterna väl täcker det behov som finns. För yngre elever anser förvaltningen att det lämpligaste är att i första hand hitta en lösning inom ramen för ordinarie skolgång.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Att elever i Stockholms skolor är trygga och känner studiero är helt avgörande för att skolorna ska kunna ha fokus på sitt kunskapsuppdrag och att alla elever ska ha förutsättningar att lära sig. Därför arbetar vi för att öka trygghet och studiero och följer kontinuerligt upp hur eleverna upplever det på alla stadens skolor.

Grundläggande förutsättningar för trygghet och studiero i stadens skolor är att det finns tillräckligt med lärare och annan personal i skolan som har tid att skapa goda relationer till eleverna, att lärare har utrymme att fokusera på och utveckla sin undervisning, och att lärmiljön är tillgänglig samt att elever får det stöd de behöver.

Det är därför den här majoriteten lägger en budget som också tydligt prioriterar skolan och stärker våra kommunala grundskolor. Vår prioritering, när regeringen sviker välfärden, är att ge skolorna förutsättningar att anställa duktiga lärare och annan viktig skolpersonal. För att fler elever med stora behov ska få ingå i mindre undervisningsgrupper har vi också byggt ut platserna i de särskilda undervisningsgrupperna med 40 procent. Därutöver görs många insatser för att främja skolornas värdegrundsarbete och stärka det förebyggande elevhälsoarbetet vilket också är viktigt för att främja trygghet och studiero.

Vi delar också bilden att akutskolor kan vara ett viktigt verktyg för att stärka tryggheten och studieron i de fall elever behöver miljöombyte och stöd för att kunna återgå till sin ordinarie skola. Utbildningsförvaltningens bedömning är däremot att de två akutskolor som finns i dagsläget täcker det behov som finns och att det är ytterst sällsynt att det saknas tillgängliga platser. Skulle det visa sig finnas ett behov är vi däremot inte främmande för att utöka antalet platser på akutskolorna.

Vad gäller förslaget att utöka akutskolornas målgrupp till att även omfatta elever i åk 4 och 5 kan jag konstatera att möjligheten redan idag finns att av disciplinära skäl omplacera elever i dess årskurser till en närliggande skola. Därutöver erbjuder Skolakuten stöd till skolorna för att hantera elever som stör tryggheten eller studieron för sina klasskamrater från förskoleklassen och uppåt. Vår bedömning är att dessa alternativ är att föredra för väldigt unga elever då Skolakutens verksamhet idag kan ligga mycket långt ifrån elevens hemskola. Vi tror också att det för yngre elever många gånger kan vara bättre att genomföra långsiktiga insatser som kan möjliggöra att eleverna fungerar i sin ordinarie klass.

Skolverket konstaterar också i rapporten "Ordningsregler och disciplinära åtgärder" att landets rektorer anser att långsiktiga och förebyggande åtgärder som stöd, anpassningar och insatser från elevhälsan har större betydelse för trygghet och studiero än disciplinära åtgärder. Skolverket påpekar också att det är det förebyggande arbetet i form av exempelvis en undervisning av hög kvalitet, ledarskap och stöd som har störst betydelse för trygghet och studiero. Däremot kan disciplinära åtgärder vara viktiga verktyg i en akut situation där tryggheten behöver säkras för övriga elever. Men man ska inte tro att omplaceringar av elever och akutskolor är universallösningar som löser alla utmaningarna kring trygghet och studiero i skolan.

Motionären lyfter också regeringens statsbidrag för akutskolor på ytterligare 50 miljoner kronor samt andra mindre riktade statsbidrag. Jag kan däremot konstatera att många små och administrativt betungande riktade statsbidrag knappast löser skolans problem då regeringen samtidigt inte höjer de generella statsbidragen till kommunerna med en enda krona. Den här majoriteten tar däremot ansvar för skolan och presenterar därför en budget, som efter många tuffa år med bristande statsbidrag

och stigande kostnader, faktiskt stärker förutsättningarna för våra kommunala grundskolor.

Bilaga

Motion om att utöka antalet akutskolor i Stockholms stad, dnr KS 2014/512-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarråden Dennis Wedin och Andréa Hedin (båda M) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att tillstyrka motionen i sin helhet
2. Att därutöver anföra

Det finns stora utmaningar i Stockholms skolor när det gäller trygghet och studiero. Staden uppfyller inte målen om att eleverna ska kunna arbeta i lugn och ro i någon av årskurserna i grundskolan, det är särskilt allvarligt för årskurs fem och åtta. Att det råder en situation i många klassrum där närmare hälften av eleverna inte får arbetsro hade aldrig accepterats på en arbetsplats och ska inte heller accepteras i klassrummen. Det sker ett omfattande tapp i den upplevda studieron mellan årskurs två och fem, vilket vi behöver ta på stort allvar. Trygghet och studiero i stadens skolor och klassrum är något som snabbt kan raderas men tar lång tid att bygga upp.

Det pågår nationella utredningar som syftar till att stärka studieron i landets skolor och ledarskapet i klassrummen. Dessa utredningar är välkomna, men de innebär inte att de verktyg som vi som kommun redan besitter inte bör användas. Därtill har staden erhållit statsbidrag för akutskolor som bör användas för att bygga ut akutskolan i Stockholm.

Vi vet att det finns skolor som brottas med stora ordningsproblem och att det ibland saknas praktiska lösningar när det är otillräckligt med omplaceringar inom den egna skolenheten. Idag tar stadens två akutskolor emot elever från årskurs sex till nio och vi ser ett behov av att möjliggöra för att även elever i mellanstadiet kan tas emot av en akutskola. Vid ett genomförande av motionens intentioner är det viktigt att ta hänsyn till elevernas åldrar. En elev i årskurs fyra som placeras i akutskola med stöd av skollagen bör inte vara placerad på samma akutskola som en elev i årskurs nio.

Möjligheten att placera eleven utanför den egna skolenheten och på en akutskola kan ge eleven en lugnare miljö där det finns tillgång till specialiserad kompetens som kan stötta eleven socialt och pedagogiskt i syfte att bryta en negativ trend. Att eleven är tillfälligt placerad utanför den egna skolenheten under ett par veckors tid kan också ge hemskolan viktig tid att se över insatserna som görs för eleven i fråga och säkerställa en trygg skolmiljö för alla elever i skolan.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 6 november 2024

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Christofer Fjellner, Jonas Nilsson och Kristina Lutz (alla M) som är likalydande med Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Ärendet

I motionen av Andréa Hedin (M) beskrivs att otrygghet och studiero har ökat i Stockholms skolor.

Motionären lyfter vidare att för elever som av olika anledningar hamnar i konflikter med andra elever eller lärare kan det vara avgörande att byta miljö under en period och att det var därför som akutskolor inrättades i Stockholm. Akutskolorna utgör enligt motionären en skyddande miljö där elever tillfälligt kan placeras enligt skollagens ramar, och därigenom möjliggörs kontinuiteten i utbildningen för alla barn och unga.

Vidare nämns att regeringen förra året införde riktade statsbidrag till personalkostnader för akutskolor, speciallärare och elevhälsa. Detta med Stockholms akutskolor som förebild.

Motionären anför att det finns skolor som brottas med stora ordningsproblem och menar att det ibland saknas praktiska lösningar för att temporärt omplacera elever som behöver det. En akutskola erbjuder i detta sammanhang en trygghetszon där skolledningar kan upprätthålla en lärande miljö fri från oro och störningar.

Motionären menar också att behovet av akutskolor inte bara finns i de högre årskurserna utan även bland de lägre.

I motionen föreslås därför att Stockholms stad etablerar platser i akutskolor från årskurs 4 samt att staden säkerställer att de redan befintliga akutskolorna har tillräckliga resurser för att möta behovet av akutplatser i hela staden.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 27 september 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret vill understryka att alla elever ska känna sig trygga i skolan och att alla elever ska kunna arbeta i lugn och ro på lektionerna. För att möta elevers behov pågår ett ständigt arbete att stärka skolornas egen förmåga till anpassningar och särskilt stöd.

Under våren genomfördes en utvärdering av Skolakuten, som tar emot elever i årskurs 6–9 som av disciplinära skäl tillfälligt behöver flyttas från hemskolan.

Den övervägande delen av eleverna uppger att de förstått varför de blivit placerade på Skolakuten och att informationen varit bra. Såväl eleverna som skolorna upplever att det fungerat väl vid återgången till ordinarie skola. Vårdnadshavarna anser i hög utsträckning att de fått tillräcklig information inför placeringen samt att de haft god

kontakt med Skolakuten under placeringen. Flera avvårdnadshavarna har uppmärksammat en skillnad i sitt barns beteende efter placeringen på Skolakuten och är nöjda med planen för återgång till hemskolan. Vårdnadshavare beskriver bland annat att deras barn har fått mer förståelse för sina problem, ökat sin vilja att lära, blivit mer engagerad i skolarbetet och har uppträtt lugnare.

Det finns i dagsläget möjlighet till stöd från Skolakuten från förskoleklass och uppåt i form av NAV-uppdrag där Skolakutens personal finns med i arbetslaget på hemskolan. Kompetensnavens övergripande syfte är att ge grundskolorna stöd som ökar elevernas möjligheter till högre måluppfyllelse. Skolakutens NAV ger råd och stöd i frågor som rör trygghet och studiero.

Sammantaget bedömer stadsledningskontoret att de befintliga verksamheterna och insatserna täcker det behov som finns. Vidare bedömer stadsledningskontoret att Skolakuten främst lämpar sig för elever från och med årskurs 6, då verksamheterna geografiskt kan ligga långt ifrån hemmet. Att omplacera elever, även tillfälligt, är ett mycket ingripande beslut. För yngre elever finns möjlighet att istället, vid behov, omplaceras till en närliggande skola.

Stadsledningskontoret föreslår att motionen besvaras med hänvisning till vad som framförs i tjänsteutlåtandet.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 26 september 2024 följande.

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Reservation av Andréa Hedín m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 4 september 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Det är ett ständigt pågående arbete att stärka skolornas egen förmåga till anpassningar och särskilt stöd. Detta för att kunna möta elever i behov av särskilt stöd inom ramen för den ordinarie undervisningen och utbildningen.

Skolakuten tar emot elever i årskurs 6–9 som av disciplinära skäl tillfälligt behöver flyttas från hemskolan. Under våren genomfördes en utvärdering av verksamheten.

Totalt har det kommit in 79 ansökningar till Skolakuten, jämnt fördelade under läsåret. Förvaltningens bedömning är att de befintliga verksamheterna som har en flexibilitet i att kunna utöka och minska platser efter behov täcker det behov som finns. Vid enstaka tillfällen har de aktuella platserna varit fullbelagda. Vid dessa

tillfällen har skolan hittat andra lösningar. Något fler pojkar än flickor har tagit del av Skolakuten. Åldersfördelningen är jämnt fördelad över årskurserna 6–9.

Den övervägande delen av eleverna uppger att de förstått varför de blivit placerade på Skolakuten och att informationen varit bra. Eleverna har haft ett eller flera besök från hemskolan under sin tid på Skolakuten och uppger att de fått bra stöd då de åter är på hemskolan. Skolorna upplever att det fungerat väl vid återgången till ordinarie skola. Vårdnadshavarna anser i hög utsträckning att de fått tillräcklig information inför placeringen samt att de haft god kontakt med Skolakuten under placeringen. Flera av vårdnadshavarna har uppmärksammat en skillnad i sitt barns beteende efter placeringen på Skolakuten och är nöjda med planen för återgång till hemskolan. De beskriver bland annat att deras barn har fått mer förståelse för sina problem, ökat sin vilja att lära, blivit mer engagerad i skolarbetet och har uppträtt lugnare.

Det finns i dagsläget möjlighet till stöd från Skolakuten från förskoleklass och uppåt i form av NAV-uppdrag där Skolakutens personal finns med i arbetslaget på hemskolan. Kompetensnavens övergripande syfte är att ge grundskolorna stöd som ökar elevernas möjligheter till högre måluppfyllelse. Skolakutens NAV ger råd och stöd i frågor som rör trygghet och studiero.

Förvaltningen gör bedömningen att Skolakuten först och främst lämpar sig för elever från och med årskurs 6, då verksamheterna geografiskt kan ligga längre ifrån hemmet. Att omplacera elever, också tillfälligt, är ett mycket ingripande beslut. För yngre elever finns möjlighet att, vid behov, omplacera till en närliggande skola. Att hitta en lösning på ordinarie skola är alltid att föredra.

Reservationer m.m.

Utbildningsnämnden

Reservation av Andréa Hedin m.fl. (M)

1. att tillstyrka motionen i sin helhet.
2. att därutöver anföra:

Det finns stora utmaningar i Stockholms skolor när det gäller trygghet och studiero. Staden uppfyller inte målen för att kunna arbeta i lugn och ro för någon av de mätta årskurserna i grundskolan och det är särskilt allvarligt för årskurs fem och åtta. Att det råder en situation i många klassrum där närmare hälften av eleverna inte får arbetsro hade aldrig accepterats på en arbetsplats och ska inte heller accepteras i klassrummen. Det sker ett omfattande tapp i den upplevda studieron mellan årskurs två och fem vilket vi behöver ta på stort allvar.

Det pågår nationella utredningar som syftar till att stärka studieron i landets skolor och att stärka ledarskapet i klassrummen. Dessa utredningar är välkomna men innebär inte att de verktyg som vi som kommun redan besitter inte bör användas. Därtill har staden erhållit statsbidrag för akutskolor som bör användas för att bygga ut akutskolan i Stockholm.

Vi vet att det finns skolor som brottas med stora ordningsproblem och att det ibland saknas praktiska lösningar när det är otillräckligt med omplaceringar inom den egna skolenheten. Idag tar stadens två akutskolor emot elever från årskurs sex till nio och vi ser ett behov av att möjliggöra för att även elever i mellanstadiet kan tas emot av en akutskola. Vid ett genomförande av motionens intentioner är det viktigt att ta hänsyn till elevernas åldrar. En elev i årskurs fyra som placeras i akutskola med stöd av skollagen bör inte vara placerad på samma akutskola som en elev i årskurs nio.

Möjligheten att placera eleven utanför den egna skolenheten och på en akutskola kan ge eleven en lugnare miljö där det finns tillgång till specialiserad kompetens som kan stötta eleven socialt och pedagogiskt i syfte att bryta en negativ trend. Att eleven är tillfälligt placerad utanför den egna skolenheten under ett par veckors tid kan också ge hemskolan viktig tid att se över insatserna som görs för eleven i fråga och säkerställa en trygg skolmiljö för alla elever i skolan